Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jeanne Arcondeguy

Muskildi Zuberoa (1923)

Aurkibidea

Biografia

Jeanne Arcondeguy, sortzez Chimist, 1923ko maiatzaren 13an sortu zen Muskildin (Zuberoan). 1943an Larribarreko maiasturu (zurgin) batekin ezkondu zen eta bi haur ukan zituzten. Jeanne etxalde ttipiaz (7 behi bretoi esnedun) arduratzen zen. Enkanteetan behar zen materiala erosirik, egun batez aguardienta egiten hasi zen. 50 urtez jende ainitzek etxera ekarri izan dizkiote arnoa, sagarnoa eta fruituak.

Zintak

MUS-003

- **Proiektua**: Euskal kultur erakundearen artxiboak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Maitia, Pantxika
- **Data**: 2008-04-10
- **Iraupena**: 46 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Muskildiko neska baten haurtzaroa (1930 hamarkadan)

- **Erref**: MUS-003/001
- **Iraupena**: 0:03:50. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:03:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Euskara

Laburpena:
Etxetik oinez abiaturik, kalotxak oinetan, amak egin oihaldezko zakua bizkarrean eguerdiko bazkariarekin, Jeannek eskolako oroitzapenak kondatzen dizkigu. Eskolan, euskaraz aritzea debekatua zen. "

2. Neskato baserri batean (1936)

- **Erref**: MUS-003/002
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:03:50. **Bukatu**: 00:05:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Lehen lan tokian, behi deizten eta burra egiten ari zen.

3. Dolua (1935-40 hamarkadan)

- **Erref**: MUS-003/003
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:05:39. **Bukatu**: 00:06:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Etxekanderearen amani hil zelarik, Jeannek dolua ekarri zuen zenbait denboraz : oihal dorpez egin arropa beltz bat eta elizara joaiteko mantalina.

4. Neskato errienten etxean (1937)

- **Erref**: MUS-003/004
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:06:44. **Bukatu**: 00:09:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Bi urte egon zen neskato erreintsa eta erreint kuple baten etxean. Hauekin manera onak ere ikasi zituen. Haatik elizako bidea galdu...

5. Munduko bigarren gerlaren abiatzea (1939an)

- **Erref**: MUS-003/005
- **Iraupena**: 0:06:30. **Hasi**: 00:09:00. **Bukatu**: 00:15:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)
- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa

Laburpena:
Jeanne gerla garaian esposatu zen Larribarreko maixtru batekin. Donapaleura joaiteko erosketen egitera, Alemanen aitzinean iragan behar zuten, paperrak erakutsiz. Janaria ere neurtua zen, baimenak tiketen bidez zituzten. Ogi xuri baino gehiago ogi beltz jaten zuten.

6. Aguardiant egile 50 urtez

- **Erref**: MUS-003/006
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:15:30. **Bukatu**: 00:18:10

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Koinata batek enkante batzuetan aguardinta egiteko tresna bat erosirik, Jeanne hasi zen aguardianta egiten. Familia guziek aguardinta egiteko dretxoak zituzten baina hauek emeki emeki desagertu dira.

7. Aguardiant egitea (1946-1992 arte)

- **Erref**: MUS-003/007
- **Iraupena**: 0:03:59. **Hasi**: 00:18:10. **Bukatu**: 00:22:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Mahats grasparekin edo mertxikekin, arno hondarrekin edo sagarnoarekin, aguardianta beti manera berean egiten zen. Aguardiantaren egitea lana zen, hurbiletik segitu behar baitzen. Hala ere diru pixka bat ekartzen zuen.

8. Aguardiant kantitateak

- **Erref**: MUS-003/008
- **Iraupena**: 0:04:05. **Hasi**: 00:22:09. **Bukatu**: 00:26:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Hiru saskitra graspari arno edo ur xorta bat nahasi ondoan, irakinarazi kasik hiru orenez berrogeita zortzi grado inguruko hamar bat pinta ateratzeko. Arnoarekin bakarrik eginez, hogeita bost pinta inguru egiten ziren.

9. Aguardiant egiteko dretxoak

- **Erref**: MUS-003/009
- **Iraupena**: 0:06:22. **Hasi**: 00:26:14. **Bukatu**: 00:32:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Familia bakoitzak urtero hogei pinta aguardiant egiteko eskubidea zuen. Jeannek aldiz xuxen zenbat egiten zuen eta norendako markatu behar zuen eta kaierra Donapaleuko zerga etxera ereman. Kontrola zorrotzak ere izaiten ziren.

10. Edateko okasioneak

- **Erref**: MUS-003/010
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:32:36. **Bukatu**: 00:34:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Goiz, eguerdi, arrats... gizonek bereziki usaia zuten aguardiant xorta baten edatea kafearen ondotik. Aguardianta erabiltzen zuten ere mafrundi zirelarik, esnearekin nahasiz. Garai hartan, arnoaz bestalde, ez zen beste alkoholarik.

11. Fruituak aguardiantan

- **Erref**: MUS-003/011
- **Iraupena**: 0:02:23. **Hasi**: 00:34:02. **Bukatu**: 00:36:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Edozein fruitu ezartzen zen aguardiantaren barnean. Zahartzera utziz, fruituak gostu ona hartzen zuen. Emazteek bereziki jaten zituzten fruitu horiek.

12. Tresneriaren konponketa

- **Erref**: MUS-003/012
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:36:25. **Bukatu**: 00:37:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Problema bat agertzen zelarik aguardianta egiteko tresnerian, Jeannen senarrak Maulera eremaiten zuen.

13. Aguardianta egiteko debekua

- **Erref**: MUS-003/013

- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:37:38. **Bukatu**: 00:40:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Emeki emeki, etxeetako arrañamenduak eginez bezala, familia bakoitzak zituen aguardianta egiteko eskubideak ez dira belaunaldi batetik bestera transmititu. Horrela, 1980 hamarkadatik goiti, aguardiant egitea debekatua da.

14. Alanbikea Gamueko jauregian ikusgai.

- **Erref**: MUS-003/014
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 00:40:03. **Bukatu**: 00:42:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Beste batzuk
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Aguardianta egitea debekatua izanez, zerga etxeak tresneria haustea galdegiten zuen. Horren saihesteko, Jeanne Arcondéguy-k Gamueko auzapez zenari saldu zion, herriko jauregian ezar zezan. Geroztik, han ikus daiteke.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com